

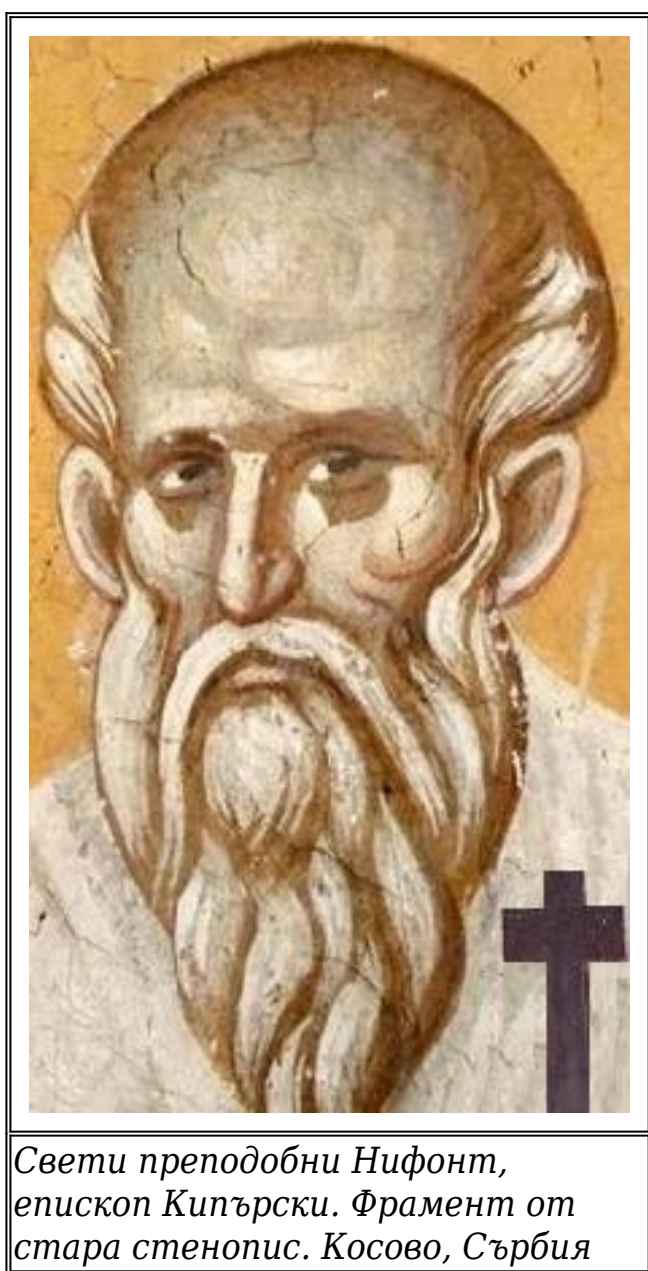
07.11.2016 г. / 18:13:09

Вяра

05.01 по еретическия, †23 декември по църковния календар - Св. Нифонт, епископ Кипърски.

Светите десет критски мъченици. Св. Павел, епископ Неокесарийски

Житие на светия наш отец Нифонт, епископ Кипърски (IV в.)

Преподобният Нифонт се родил в Пафлагонийската страна,

в град Плагион, и бил син на един известен човек, на име Агапид. В детска възраст той бил поверен на воеводата Саватий, изпратен от Цариград в Пафлагония от цар Константин Велики. Воеводата пък изпратил момчето да се образова със своя протовестиарий в Цариград при жена си. И момчето започнало да се обучава у презвитера Петър, който живеел в дома на воеводата. Учело прилежно и успешно, тъй като учението му се отдавало. От най-млада възраст Нифонт бил добър, тих, кротък, смирен и обичал да ходи в църква. Като стигнал юношеска възраст, той започнал да се развращава от лоши другари: ако не са възпитани в страх Божий, юношите лесно се поддават на лошия пример. И ако дори сред възрастните хора злият лесно развращава добрия, както е казано: “а с лукав - според неговото лукавство”, то още по-често това става с младите, които естествено са повече склонни към злото, отколкото към доброто, както е написано: “защото помислите на човешкото сърце са зло още от младините му”. Така и младият Нифонт започнал да води празен и ленив живот, да яде без мярка и да се опива, научил се от безчинни младежи на празнословие и сквернословие, започнал да ходи на представления на комедианти и фокусници, а след това и на мръсни дела и по цели нощи прекарвал с другари в беззаконие, и да се осквернява с нечисти грехове. При това започнал да краде, да се кара и да се бие с всички. Той бил съблазън и за други младежи, тъй като не само сам извършвал всякакви беззакония, но и мнозина скланял към същото. Един познат на Нифонт, Василий, постоянно му говорел:

- Горко ти, Нифонте! Ти си жив тялом, но с душа си умрял и само сянката ти ходи сред хората.

А той или не обръщал внимание на тези думи, или започвал да ридае и да плаче за греховете си. Но продължавал да следва лошите си привички и потъвал в скверни дела като в море.

Накрая, като се отчаял съвсем за спасението си, казал:

- Аз вече загинах и не мога да се обърна към покаяние, но поне нека да се наслаждавам на земните сладости.

Дяволът дотолкова ожесточил сърцето му, че той вече не можел да се моли, сякаш имал камък върху сърцето. Господжата, у която живеел, виждала развратния му живот и със сърдечно съкрушение говорела:

- Горко ми! Откъде дойде тази напасть?

И много пъти го наставлявала, карала се с него, ругала го и го биела, но той оставал непоправим. Това се разказва, за да се покаже голямото Божие милосърдие, чрез което Той извежда честното от недостойното и от грешниците прави праведници. А също така и че няма грях, превишаващ Божието човеколюбие. Нека и ние, грешните, да имаме пример, за да не се отчайваме, като сме потопени в много беззакония, но да се поправим чрез покаяние, подобно на Нифонт. Понеже той бил като че съсъд на греха, но впоследствие чрез истинско покаяние станал съсъд на Светия Дух, както узнаваме от следния разказ.

Нифонт имал един другар на име Никодим. Той дошъл веднъж при него, а Никодим го погледнал и се ужасил. Нифонт го попитал:

- Защо ме гледаш така, като че виждаш непознат?

Никодим отвърнал:

- Повярвай ми, братко, никога не съм те виждал като сега. Лицето ти е страшно като на етиопец.

При тези думи юношата се изплашил, станало му срамно и той закрил с ръка лицето си и си тръгнал опечален. По пътя говорел сам на себе си:

- Горко на мене, грешния! Ако в този свят съм черен духом и телесно, какво ще правя на Божия съд! Как ще се явя пред Божието Лице? Горко на мене, нещастния! Къде си ти сега, душо моя? Горко ми! Какво да правя? Мога ли още да се покая? Има ли някой, който би ме наставил в пътя на покаянието и да ми каже дали още мога да се спася? Как ще кажа на Бога “помилуй ме!”, когато съм извършил толкова скверни дела пред Него?

Още много неща говорел Нифонт сам на себе си и накрая се върнал у дома си печален и уморен. В него се борели противоположни мисли. Добрият помисъл му казвал: “Помоли се през нощта на Бога, както Той поиска, така и да постъпи с тебе.” А злият помисъл се противял, като казвал: “Ако станеш за молитва, ще изгубиш разсъдъка си и всички ще започнат да ти се присмиват.”

Бесът влагал страх в ума му и силно смущавал душата му. Като се укрепил малко, Нифонт си казал:

- Когато живеех блудно, нищо зло не ми се случваше, нима сега, когато искам да се помоля на Бога, ще ми се случи зло? Бъди проклет, нечист и лукав бяс, който ми внушаваш това!

През нощта Нифонт станал от постелята и започнал да плаче, да се бие в гърдите и да вика:

- Колко благочестиво и добродетелно живеех в предишните години, а сега съм умрял, люто ранен от греховете. Но: “Господи, Боже мой! На Тебе се уповавам, спаси ме от всички мои гонители и ме избави; да не изтръгне врагът като лъв душата ми и да не я разкъса, кога няма избавител (нито спасител)”.

Докато стоял на молитва и гледал на изток, изведнъж го обзел гъст мрак, приближил се до него и го хвърлил в слабост,

болка и безмерен страх. Нифонт легнал на постелята си в ужас, като плачел и ридаел за греховете си. На сутринта той отишъл в църквата. Като вдигнал очи, погледнал иконата на Пречистата Богородица и с вопъл извикал:

- Помилуй ме, Застъпнице на християните, чиста и благословена! Помогни ми по Твоята голяма милост, понеже Ти си упование и надежда на каещите се.

При тези негови думи образът на Божията Майка се усмихнал и ликът станал радостен. Нифонт се учудил, като видял това чудо. Зарадвал се и се развеселил в сърцето си, като казал:

- О, дълбина на Божието човеколюбие! Колко велика е Твоята милост, Господи, която показваш на съгрешилите пред Тебе! Ти си им дал и Пречистата Своя Майка, за да бъде молитвеница на Твоето величие!

След дълга молитва той целунал с почитение и любов иконата на Пречистата Богородица и излязъл от храма, като говорил в себе си така:

- Погледни, окаяна душо, как Бог ни обича, а ние сами бягаме от Него: ето, Той ни е дал за застъпница Пречистата Си Майка, а ние и тази Помощница отхвърляме.

След това в съновидение му се явил дяволът във вид на един юноша, негов другар в беззаконията. Той стоял тъжен и като че в голяма печал. Нифонт погледнал към него и казал:

- Защо тъгуваш?

Дяволът отговорил:

- Ето, вече трети ден, откакто ходиш при своя приятел Никодим, и се разврати. Затова скърбя и не мога да понеса, че ме презря.

Тогава Нифонт му казал:

- Защо това толкова те опечалява?

Но дяволът се обърнал и не му дал отговор. Нифонт веднага се събудил. Той разбрал, че дяволът скърби за неговото покаяние. Станал бързо, отишъл в църквата и като застанал пред иконата на Пресвета Богородица, започнал да се моли, докато отново не я видял да се усмихва и не усетил божествена сладост в сърцето си.

Един ден, като отивал в църква за молитва, Нифонт видял безчинстващ човек и мислено го осъдил. Като пристигнал в Божия храм, по обичая си погледнал към иконата и изведнъж видял Пречистата Богородица с гневно и строго лице, което се отвръщало от него. Ужасен, Нифонт погледнал надолу и си казал:

- Горко на мен, грешния! Една радост имах аз - Твоят пресвят образ, Владичице! Сега и той отвръща lika си и не зная защо!

После, като размислил, той изведнъж си спомнил, че осъдил грешника и разбрал защо е отвърнала от него lika Си Божията Майка. Като ридаел високо, той казал:

- Боже, прости на мене, грешния! Понеже си присвоих Твоео достойнство и Твоята власт и осъдих ближния си преди Твоя съд, но ме помилуй, грешния, Владико! На Тебе се надява душата ми! От този момент никога няма да осъждам брата си.

Много още неща говорел Нифонт със сълзи и като погледнал отново към иконата, видял, че тя се усмихва както преди. От този момент той започнал внимателно да предпазва себе си от осъждане. Винаги, когато съгрешал в нещо, образът на пречистата Божия Майка отвръщал лицето си от него и по този начин Нифонт се поучавал и изправял.

Веднъж той черпел вода с ведро от кладенец и дяволът го бутнал. Той се подхлъзнал и паднал в кладенеца. Летейки надолу, се хванал за ведрото и извикал:

- Владичице, помогни ми!

И веднага се оказал невредим извън кладенеца. От този момент той разбрал, че света Богородица го пази и започнал винаги да призовава името ѝ. След това заболял - от празника Възкресение Христово до Преполовение и в болестта си не казвал нищо друго, освен:

- Слава на моя Бог! Слава на моята помощница, Пречистата Дева Мария.

В понеделник преди Преполовение, той се помолил така:

- Господи, Боже мой, сподоби ме да се причастя със светите Твои Тайни в деня на Преполовение, понеже душата ми силно желае да се насити с Твоята плът.

После той заспал и имал следното видение: две пресветли жени минали покрай постелята му, подобно на мироносиците - едната в царска дреха държала маслинова клонка, а другата, която приличала на нея, носела малък съсъд с някаква светиня и клонка, потопена в свети елей. Като приближили постелята, те спрели. Жената в царската багреница казала на другата:

- Погледни, Анастасия, от какво страда този юноша?

- Той, Господарке, страда от невъздържания си език, понеже, когато беше здрав, устата му не се затваряха и сега Господ го наказва, за да не бъде осъден там с целия свят. Понеже Бог много го обича и го наказва, ти, Господарке, ако искаш, се смили и му помогни.

Жената в царската дреха отговорила:

- Ще се смиля, само го води там, където отиваме ние.

Света Анастасия го хванала за ръката и го повела към храма на светите апостоли. Тогава Жената в царската багреница ѝ казала:

- Вземи масло от горящото в олтара кандило и го помажи от главата до нозете.

Светицата го помазала и рекла:

- Ето, виж, Владичице, изпълних заповедта Ти.

Жената в царска багреница се усмихнала и казала:

- Това е знамението на милосърдието, заради което дойдохме.

И дала на Нифонт маслиновата клонка, която държала в ръката си, със следните думи:

- Гледай и разбирай, тази клонка е от благодатта на Господа. Аз ти я давам, понеже над тебе се изля милостта на прещедрия Бог. А ти се бори сега с бесовете и ще ги надвиеш толкова леко, колкото се пречупва тръстика.

Нифонт се поклонил в нозете ѝ и като се събудил, разбрал, че това видение означава благословението на Пречистата Богородица. Той веднага оздравял и станал от постелята. Във вторник се подкрепил с храна, а в самия ден на Преполовение дошъл в църква и с голяма радост се причастил с Божествените Тайни. По такъв начин, с Божията помощ, блаженият Нифонт оставил предишния си греховен живот, отдалечил се от света и станал монах. Започнал прилежно да се подвизава и усилено да се труди, като умъртвявал тялото си и го поробвал на духа, прекарвайки дните си в сълзи и строго покаяние. Старателно охранявал устата си от празнословие, а още повече от сквернословие и клевета, и си положил за

правило силно да удря лицето си четиридесет пъти, ако му се случи по невнимание да произнесе някоя нечиста или хулна дума. Понякога слагал камък в устата си, дълго време го носел и си казвал:

- По-добре е, беззаконнико, да ядеш камъни, отколкото да казваш каквито и да било лоши думи.

Често, затворен в колибата си, той се събличал и биел себе си по цялото тяло така силно, че понякога от раните му падали парчета месо. Така упорито се борел с невидимия враг, но и врагът водел с него силна борба, като му причинявал всякакви злини и желал да надвие непобедимото му мъжество. По време на молитва бесът му се явявал във вид на подскачаща пред него птица или на черно куче, което се хвърляло срещу него, за да го изплаши и прекъсне молитвата му. Но той прогонвал беса с кръстното знамение. Когато усещал глад, бесът му носел риба, месо и друга храна, но блаженият казвал така:

- Храната не ни приближава към Бога - сам яж, дяволе, храната си или я носи там, където хората правят от стомаха си божество.

Когато светият бодърствал, дяволът налягал върху него дрямка и крепък сън. Но блаженият, като чувствал това, взимал пръчка и силно се биел с нея, като казвал:

- Дадох ти да ядеш и пиеш, а ти искаш и да спиш. Ето, ще те успокоя с пръчка.

Като чувствал плътско възжеление, по цяла седмица не слагал хляб в устата си, морел себе си с глад и жажда, докато не умъртвявал в себе си плътското възжеление. По време на силна жажда си наливал вода, поставял я пред себе си и като я гледал, казвал:

- Колко е вкусна тази вода!

След това, като отпивал малко, я опитвал с език и я изливал на земята. Бесът не издържал такова търпение на блажения и високо викал:

- Ти ме победи, Нифонт!

Но свети Нифонт приписвал победата над бесовете на Божията сила, а не на своите подвизи и въздържание, и му отговарял:

- Не аз те побеждавам, а силата на нашия Бог, Който пази Своите раби.

Бог допуснал да дойде до Нифонт изкушение, за да го изпита като злато огън и да го направи достоен за Божията благодат. Изкушението се състояло в повреждане на ума му и то по дяволско действие продължило четири години. Веднъж той стоял на молитва цяла нощ и внезапно чул страшен шум, носещ се от дясно на ляво. Светият се ужасил и мислел - какво ли е това? И изведнъж се явил дяволът със силен рев и така изплашил светеца, че умът му се помрачил. Едвам дошъл на себе си, той се опитал да се помоли и да осени себе си с кръстното знамение, но дяволът го нападнал с думите:

- Остави молитвата и няма да се боря с тебе.

Блаженият отговорил:

- За нищо на света няма да те послушам, дух нечисти. Ако Бог ти е заповядал да ме погубиш, с благодарност приемам това, ако пък не, скоро с Божията помощ ще те надвия.

На това дяволът казал:

- Заблуждаваш се, Нифонте: няма Бог. Понеже - къде е Той?

Така непрекъснато му говорел бесът, като развърщавал и

помрачавал ума му. Светият му отвърнал:

- Ти, дяволе, говориш като безумен, понеже: “Рече безумец в сърце си: “няма Бог”.

Искал да се помоли, но не можел: произнасял думи, но умът му не се покорявал. Горко страдал светецът, бидейки с помътнен разум. От този момент той изгубил разсъдъка си и страдал. А когато идвал малко на себе си, бесът непрекъснато му говорел: “Няма Бог”, но светецът отвърщал:

- Дори да падна в блуд, да убия или да направя някакъв друг грях, няма да се отрека от Христа, моя Бог.

Дяволът отново казвал:

- Какво говориш: има ли Христос? Няма Христос. Аз единствен владея всичко и царувам над всички. Кой ти е казал, че има Бог или Христос?

- Няма да ме прелъстиш, тъмна власт - отговарял светият, - махни се от мене, враг на всяка правда!

Но дяволът не отстъпвал и непрестанно се борел с него, като помрачавал ума му и го принуждавал да каже: “няма Бог”. Така светият се борел с беса четири години и принуждавал себе си да се моли. Веднъж, по време на молитва, като се усъмнил има ли Бог, погледнал към иконата на Спасителя и като въздъхнал от дълбочината на сърцето си, прострял ръце към иконата с думите:

- Боже, Боже мой, защо си ме оставил, дай ми да узная, че Ти си Бог и че няма друг, освен Тебе, за да не се преклоня пред вражия съвет.

След тези думи той видял, че ликът на Христа на иконата свети като слънце и усетил неизказано благоухание. В ужас паднал на земята, викайки:

- Прости ми, Владико, че Те изкушавам, съмнявайки се в Тебе, моя Бог. Сега вярвам, че Ти си Бог и няма друг, освен Тебе, Единия, Създателя на всяка твар.

Като лежал на земята, той обърнал глава, погледнал образа на Спасителя и видял чудо: Господният образ движел очите и веждите Си като жив човек. Нифонт извикал:

- Благословен е моят Бог и благословено и славно е името Му сега и во веки, амин!

От този момент върху него слязла Божията благодат, понеже минали четирите години на изпитанието му. След това той винаги бил със светло и весело лице така, че някои недоумявали и казвали:

- Какво значи това? Толкова години той ходеше тъжен, а сега се радва и е весел?

У свети Нифонт се явило мъжество срещу бесовете. Надсмивал се над тях и казвал:

- Къде са тези, които казваха, че няма Бог?

И ги побеждавал с непрестанна молитва. А като размишлявал за предишните си грехове, той си казал:

- Да отидем, грешни Нифонте, в църквата, да изповядаме греховете си пред Господа. Там ни очаква щедрият Отец.

И той тръгнал към църквата. Като стигнал църковните двери, вдигнал нагоре ръцете си и с горчив плач извикал:

- Приеми ме, Господи Иисусе Христе, Боже мой, мене, грешния и умрелия по душа и ум, приеми сквернословца и грешника, осквернения по душа и тяло и не отвърщай Лицето Си. Не казвай, Владико: "Не те знам, кой си", но приеми гласа на молитвата ми и ме спаси, понеже не искам смъртта на

грешниците. И аз няма да отстъпя от Тебе, докато не ме чуеш и не дадеш прошка на съгрешенията ми.

По време на тази молитва изведнъж се чул силен шум от небето и светият с възторг видял лицето на светъл мъж, явил се в облак, видял протегнатите ръце, с които той прегърнал блажения както някога бащата блудния син, целувал го по шията и говорел:

- Добре направи, че дойде тук, скърбящо Мое чедо! Много скърбях и се опечалявах за тебе. Как гореше сърцето Ми от очакване, кога ще се обърнеш към Мене, вечер ли, сутрин ли. Сега се радвам, сега се веселя, като виждам, че се обърна към Мене с цялото си сърце.

Това разказал впоследствие свети Нифонт на своя ученик, като силно плачел. След това, докато пак се молел, се явил Божий ангел с чаша, пълна с миро, което възлял на главата му. Мястото се изпълнило с благоухание. Също, когато биел тялото си, причинявайки му рани, ангел слизал и кадял около него, като разпространявал на това място благоухание.

Духовните очи на блажения Нифонт дотолкова се просветили, че той знаел тайната на човешките сърца. Беседвал явно с ангелите като с приятели и явно виждал бесовете. Веднъж, по пътя от църквата "Света Анастасия" към колибата си, той видял пред вратите на дома на една блудница ангел във вид на юноша, който горчиво плачел и го попитал защо плаче. Той отвърнал:

- Аз съм пратен от Бога да запазя един човек, който сега е в този дом с блудницата и с това жестоко ме наранява. Не мога да гледам беззаконието, което върши. Как да не плача, когато виждам в каква тъмнина се потопи образът Божий.

Блаженият му казал:

- Защо не го накажеш, за да остави греха?

- Не мога да се приближа - отвърнал ангелът, - понеже, откакто започна да греши, той стана роб на бесовете и аз нямам власт над него: Бог е сътворил човека със свободна воля и му е показал тесния и широкия път, за да върви по който иска.

Тогава свети Нифонт казал на своя ученик:

- Няма нищо по-мерзостно от блудния грях. Но ако блудникът се покае, Бог ще го приеме по-скоро от другите беззаконници, понеже този грях е от самата природа, по внушение на дявола, а тази страст се изгонва с прилежна молитва, строг пост и различно умъртвяване на тялото.

Светият виждал и това, как бесовете ходят сред народа и изкушават хората, като им внушават осъждане, клеветата, кавги и различни скърби. Веднъж видял един човек по време на работа. При него дошъл бесът и започнал да му шепне на ухото. Недалеч работел друг човек. Бесът приближил към другия и също му нашепвал нещо. Тогава те оставили работата и започнали да се карат.

Като станал, блаженият казал:

- О, бесовска съблазън! Как сееш вражда между хората!

Веднъж го нападнал бесът на тщеславието и казвал:

- Сега ти ще започнеш да вършиш знамения и ще се прослави името ти по цялата земя, понеже си угодил на Бога.

Блаженият казал на беса:

- Почакай и ще ти покажа знамение.

И като видял някакъв камък пред себе си, казал:

- На тебе казвам, камък: вдигни се оттук и се пренеси на друго място.

Но камъкът лежал неподвижно. Тогава светецът казал на беса:

- Ето твоят дар, дяволе!

И плюл в лицето му. После се помолил и дяволът в същия миг изчезнал. Друг път свети Нифонт видял един църковнослужител, след когото вървял бяс, като му внушавал скверни и хулни мисли. Човекът, като чувствал върху себе си козните на беса, често се обръщал и плюел върху беса. Блаженият казал на лукавия дух:

- Престани, дяволе, да смущаваш Божиите раби! Каква полза за тебе от това, че тази душа ще погине?

Бесът отговорил:

- Ние нямаме никаква полза от това, но имаме заповед от нашия цар и от князете, които властват над нас, да се борим с хората. Ако князете узнаят, че не нападаме хората, жестоко ни бият.

Веднъж блаженият видял един монах, който вървял и шепнел молитва, а от устата му излизал огнен пламък и стигал до небето. С него вървял и неговият ангел с огнено копие в ръце и пропъждал бесовете.

В навечерието на празника Възкресение Христово, вечерта на Велика Събота, свети Нифонт стоял в църква заедно с народа и видял Пречистата Богородица с апостолите и множество светии. Тя дошла в църквата и с майчинска любов гледала към присъстващите хора. Ако забележела някого, който се грижел за спасението си, много се радвала, а като виждала нерадиви, клатела глава и плачела. Но като

простирала ръце, Тя се молела за всички да получат спасение. Виждайки това, преподобният неизказано се зарадвал, че Пречистата Богородица не оставя християните, но непрестанно им помага. И на него самия Тя била помощница и защитница.

Веднъж, когато светият спял, внезапно се явил дяволът с оръжие в ръка и се нахвърлил срещу него, за да го убие. Спрян от Божията сила, той не могъл да направи нищо и побягнал, като скърцал със зъби и казвал:

- О, Мария! Ти винаги ме прогонваш от този жесток за мене човек!

Преподобният имал също дар да наставлява и да утешава с думи скърбящите. Един брат дошъл при светеца в печал и попитал:

- Какво да правя, отче? Силно ме смущават злите бесове: ям ли, пия ли, или стоя на молитва, те ми внушават в сърцето ту ерес, ту тежка хула срещу моя Господ Иисус Христос и Неговата Пречиста Майка, ту срещу светите икони. Боя се, че някога ще падне от небето огън и ще ме изгори жив.

Светият му отговорил:

- Приеми, брате, моя съвет. Когато морето се вълнува, вълните се разбиват в камъните и отново се връщат в морето: тъй е и със злите помисли, изпращани от дявола. Те действат на човешката душа. И ако човек послуша съвета и го последва, погива, както са погинали мнозина, които са му се покорили, но ако някой се бори с лошите помисли и не отстъпва, а се изправя още по-мъжествено срещу тях, злобата на беса се връща върху самия него, а човекът получава награда от Бога. И ти, чедо, търпи, съпротивлявай се на беса с пост и молитва и той скоро ще избяга от тебе. Пази се от клевета и гняв. Те

предизвикват хули повече от всичко.

Така, като наставил брата, го пуснал с мир. Преподобният не бил лишен от дара да изцелява недъзи. Дошла при него една жена със зъбобол и молела светеца да я изцели. Той казал:

- Ние сме грешни хора и скверни и не можем да те изцелим, ако Сам Бог не се смили над теб.

С тези думи Нифонт тръгнал към църквата, помолил се, взел масло от кандилото пред иконата на Пресвета Богородица, помазал върху лицето на болната целия оток и веднага болката престанала. Излекувана, жената си отишла, като славела Бога. Друга жена, която по-рано му носела храна, като се разболяла и била близо до смъртта, той изцелил с молитва.

Свети Нифонт виждал с прозорливи очи и душите на хората, след като напуснали телата им. Веднъж, като стоял в църквата "Света Анастасия" на молитва, вдигнал очи към небето и видял небесата отворени и много ангели, едни от които слизали на земята, а други възлизали нагоре, като носели на небето човешките души. И ето, вижда, че два ангела възлизат, носейки някаква душа. И когато те приближили към блудното митарство, излезли митарите бесове и казали с гняв:

- Това е наша душа, как смееете да минавате с нея покрай нас?

Ангелите отговорили:

- Какъв знак имате на нея, че я считате за ваша?

Бесовете казали:

- Тя до смъртта си се оскверняваше с грехове, не само естествени, но и противоестествени. Освен това, осъждаше ближния и умря без покаяние. Какво ще кажете на това?

Ние не вярваме нито на вас, нито на вашия баща, дявола - отговорили ангелите, - докато не попитаме ангела пазител на тази душа.

Когато го попитали, той казал:

- Наистина, много грешеше тази душа, но когато заболя, започна да плаче и да изповядва греховете си пред Бога. И ако Бог ѝ е простил, Той знае защо: Той има власт. Слава на праведния Му съд!

Тогава ангелите, като посрамили бесовете, влезли с душата в небесните двери.

После блаженият видял, че носят друга душа, а бесовете дотичали до тях и викали:

- Защо носите душите, като не ги познавате, както например носите тази - користолюбива, злопаметна, извършила нападение!

Ангелите отвърнали:

- Добре знаем, че е направила всичко това, но тя плака и скърбеше, изповяда греховете си и даваше милостиня. Заради това Господ ѝ прости.

Бесовете започнали да говорят:

- Ако и тази душа е достойна за Божиата милост, вземете и отведете грешните от целия свят! За какво да се трудим ние!

На това ангелите отвърнали:

- Всички грешници, изповядващи греховете си със смирение и сълзи, получават прошка по Божиата милост, а който умира без покаяние, него съди Бог.

Така, като посрамили лукавите духове, ангелите минали

нататък. Видял още светият, как носели душата на един боголюбив човек, целомъдрен и милостив, който обичал всички. Като я видели отдалече, бесовете заскърцали със зъби, а Божиите ангели излезли от небесните двери и така приветствали тази душа:

- Слава на Тебе, Христе Боже, че не си я оставил във вражите ръце, но си я избавил от преизподния ад.

След известно време блаженият Нифонт видял как бесовете завличали една душа в ада. Това била душата на един роб, когото господарят му изнурявал с глад и го биел. Той не изтърпял това мъчение, а по внушение на беса се обесил. Ангелът пазител вървял отдалече и горчиво плачел, а бесовете се радвали. На плачещия ангел Бог заповядал да отиде в град Рим и да пази един новороден младенец, когото в това време кръщавали. Преподобният видял още една душа, която ангелите носели във въздуха, а отсреща излезли пълчища бесове. Не стигнали и до четвъртото митарство и бесовете грабнали тази душа от ръцете на светите ангели и с поругание я хвърлили в бездната. Това била душата на един клирик от църквата "Свети Елевтерий". Той непрестанно прогневявал Бога с блуд, чародейство и разбойничество, умрял внезапно и без покаяние и станал радост за бесовете.

Преподобният построил църква в Цариград, посветена на Пречистата Богородица, живял в нея и обръщал мнозина от неверните към Христовата вяра. Дяволът не понесъл това, че той отвлякъл мнозина от бесовската съблазън и дошъл при него с множество бесове, около хиляда. През нощта те нападнали светеца и искали да го мъчат. Цялото му жилище било пълно с бесове. Той им запретил със силата на кръстното знамение и с Божията помощ и с участието на свети ангел хващал всеки един от тях поотделно и го налагал с по хиляда удара, докато те не се заклели да не доближават дори до

мястото, където се произнася името му.

Беседвайки веднъж с братята за душевна полза, свети Нифонт си спомнил следното:

- В този град у един знатен човек живееше роб на име Василий. Беше шивач по занаят, с лош нрав, сквернословец, непокорен и комедиант. Прекарваше времето си в игри и плътски нечисти грехове с прелюбодейци. Не слушаше наставленията на господаря си. Но по дивния Промисъл на милосърдния Владика той получи спасение по следния начин: по Божие допущение заради хорските грехове настана голям глад и стопаните започнаха да гонят робите от домовете си поради недостиг на храна. Господарят на Василий също го изгони. Той тръгна и още в първия ден продаде дрехата си, за да си купи храна, после започна да ходи гол и да проси милостиня, а тогава беше зима. Той мръзнеше и трепереше от студ. Накрая в изнемога легна на улицата. След известно време измръзнаха пръстите на краката му. Василий търпеше всичко, считайки това за наказание за греховете си и не казваше нищо, освен: "Слава Богу за всичко!" Така той пролежа два месеца на улицата без покрив, като плачеше и ридаеше за греховете си. Случайно по пътя мина един христороубец, на име Никифор. Като видя страдалеца, го успокои, заповяда на робите си да го отнесат в дома му, където с любов се отнесе към него, със своите ръце му постилаше леглото и го хранеше. След две седмици, в събота, болният Василий започна да говори:

- Радостно е за мене вашето идване, свети ангели, починете си малко и ще тръгнем.

Те казали:

- Не, върви по-скоро, понеже те зове Господ.

- Почакайте малко - отвръщал Василий - да върна дълга си. Взех назаем от един приятел десет медни монети и досега не съм ги върнал. Да не би да ме задържи заради това дяволът във въздуха.

И ангелите чакали, докато Василий събрал десет медни монети и ги изпратил на този, на когото ги дължал. Тогава предал духа си на Бога. "Ето, виждате ли, деца - завършил разказа си свети Нифонт, - какви са съдбите Божии и как по Своего желание Той спасява грешника."

Веднъж блаженият дошъл заедно със свой ученик да се помоли в църквата, която опирала до така наречените палати на Апоний, където светителят извършвал божествена служба. И ето, на светеца се отворили духовните очи и той видял огън, който слязъл от небето и покрил олтара и архиерея. По време на трисветата песен се явили четири ангела и пеели заедно с певците. А когато четели посланието на свети апостол Павел, думите се издигали към небето като светилници. По време на пренасянето на даровете се отворила църковната завеса и се разтворило небето. Усещало се чудно благоухание. После започнали да слизат ангели, пеейки: "Слава на Христа Бога!" Те донесли прекрасен младенец, поставили го на дискаса, а те самите застанали около престола и служели на Честните Дарове. Два серафима и два херувима, летейки над главата му, го покривали с крилата си. Когато настъпило времето за освещаване на даровете и за извършване на страшното тайнство, един от най-светлите ангели пристъпил и като взел ножа, заклал младенеца, кръвта му излял в светата чаша, положил младенеца на дискаса и отново застанал с благоговение на мястото си. После започнало причащението с Божествените Тайни и блаженият видял, че у едни от причастяващите се лицата били светли като слънце, а у други тъмни и мрачни, като на етиопци. Стоящите там ангели увенчавали причастиите се достойно, а от недостойните се

отвърждали с погнуса. След завършване на светата служба той видял, че младенецът изведнъж пак станал цял - в ръцете на ангелите - и се възнесъл на небето. Всичко това преподобният разказвал впоследствие на своя ученик, който го записал за полза на мнозина.

Веднъж светият вървял към църквата “Пресвета Богородица”, която сам построил, и видял, че по пътя върви един етиопец, много натъжен. Това бил бесовски княз, а след него вървели и други бесове. Когато приближили и чули църковното пение, по-малките бесове започнали да ругаят своя княз, като казвали:

- Гледай как името Иисусово се прославя от тези, които по-рано държахме в своя власт, къде е нашата сила? Надвиха я и разрушиха царството ни.

Така бесовете укорявали своя княз, а той им казал:

- Не се опечалявайте, не унивайте, скоро ще направя така, че християните да оставят Иисус и да славят нас.

Те се отдалечили малко и срещнали тридесетина мъже. Бесовският княз приближил до един от тях и му пошепнал нещо на ухото. На този умът се помътил, започнал да говори срамни неща, да се смее и да пее безсрамни песни. После срещнали музикант, който вървял и свирел. Блаженият видял как един етиопец обградил всички с връв и ги помъкнал след музиканта. И те тръгнали с танци след него. Много народ се присъединил към тях и те продължили нататък, като играели и пеели срамни песни: понеже бесовете ги влачели, закачени за сърцата. Един богат човек, който гледал от дома си, дал на музиканта медна монета, за да посвири пред него. Когато музикантът сложил монетата в джоба си, бесовете я взели и я изпратили в ада при своя баща сатаната, като му казали:

- Радвай се, наш отче! Това е от Алазион, нашия княз, който ти изпрати жертва, която ти принесоха нашите врагове, християните, като дадоха медни пари за игрите.

Като взел монетата, сатаната се зарадвал и казал:

- Старайте се, деца, да расте нашата жертва и побеждавайте християните.

И после върнал обратно монетата в джоба на музиканта. Блаженият Нифонт, виждайки всичко това с духовните си очи, казал със скръб:

- О, горко на тези, които принасят чрез игрите жертва на бесовете!

И наставлявал слушателите да се пазят от скверни и безчестни игри, тъй като те са от дявола. Веднъж, след молитва, светецът се намирал в състояние на духовен възторг и видял обширно поле с еднаква дължина и ширина и на него имало множество етиопци, разделени на полкове. Броят на всички полкове бил триста шестдесет и пет - по броя на тежките грехове. Най-черният етиопец броял войните, като подреждал полковете като че за битка и говорел:

- Гледайте мене и не се бойте от нищо: моята сила ще бъде с вас.

Едни от бесовете донесли много най-различни оръжия и ги раздали на полковете. После дяволът дал на всеки полк сила на магьосничество и чарове и ги пуснал по цялата земя срещу Христовата Църква. Докато блаженият Нифонт гледал това, изведнъж чул глас:

- Обърни се на изток, Нифонте, и гледай.

Той се обърнал и видял чисто и прекрасно поле, а на него безчислено по-голямо от етиопците множество, стотици

хиляди воини в бели одежди, всички въоръжени като за битка. След това се явил мъж, по-светъл от слънцето, и казал:

- Така заповядва Господ Саваот: вървете по цялата земя, помагайте на християните и пазете живота им.

Като видял това, преподобният Нифонт прославил Бога, Който помага на Своята Църква.

Преподобният остарял. Настанало време да възприеме светителския сан, който му бил предсказан от Бога в следното видение: видял някакво поле, пълно с множество овци, но без пастир. Блаженият помислил:

- Нима тези овци без пастир не се боят от вълка?

Веднага се явил светъл и красив мъж, подобен на свети апостол Павел, и казал:

- Защо стоиш без работа и гледаш царските овци, защо не ги пасеш ти?

Блаженият Нифонт отвърнал:

- Нима аз ще паса царските овци? Та аз не познавам тази работа и съм твърде слаб.

Явилият му се казал:

- Царят заповяда ти да ги пасеш за малко време, а после, като починеш, ще получиш голяма награда.

След тези думи той му дал жезъл, поверил му овците и оградата и си отишъл. Като се събудил, блаженият помислил: "Какво значи това?" И разбрал, че явилият се бил свети апостол Павел, овците - хората, а оградата - църквата. Той много се изплашил да не го поставят за епископ в царстващия град. Светият си казал: "Така ли умолявах Бога да не началствам над никого? И ето, Той иска да ми даде власт! Ще

постъпя като пророк Иона, ще избягам оттук!” Като взел своя ученик, той напуснал килията си и се качил на кораб. Тъй като имало тих попътен вятър, корабът бързо стигнал в Александрия, където патриарх бил Александър, който управлявал църквата след Петър, пострадал за Христа при Диоклетиан. В същия ден дошли жители на град Констанция от остров Кипър и помолили патриарх Александър да им постави епископ, когото намери достоен, понеже техният пастир, на име Христофор, се преставил. Христофор бил свят и почтен мъж. Патриархът им казал:

- Почакайте малко, докато Бог ми посочи такъв човек.

В същата нощ патриархът видял свети апостол Павел, който го попитал:

- Кого ще поставиш за епископ в град Констанция?

Патриархът отвърнал:

- Не зная: когото Бог пожелае.

Явилият се казал:

- Бог ще ти посочи достойния, само бъди утре с целия клир в църквата и гледай влизащите. И когото видиш във всичко да прилича на мене, нему и повери паството.

На сутринта патриархът седял в църквата и гледал кой от влизащите ще прилича на явилия се. Свети Нифонт, който нищо не знаел за това, вървял към църквата и говорел на своя ученик по пътя:

- Чувствам в сърцето си някаква печал и радост: дали няма да се случи нещо с нас!

И с тези думи той влязъл в църквата. Като го видял, патриархът казал на своя архидякон:

- Погледни, Атанасие, не прилича ли този човек по лице на свети апостол Павел?

- Да, отче - отговорил архидяконът, - действително е така и той е достоен да пасе Христовата църква: с него върви ангел Божий и беседва с него. Освен това виждам и венец от скъпоценни камъни на главата му.

Тогава патриархът повикал светеца, поздравил го и те седнали. Архидяконът казал на свети Нифонт с усмивка:

- От каквото бягаше, отче, това те стигна против твоето желание.

Когато блаженият узнал какво ще бъде с него, въздъхнал и казал:

- Горко ми! Аз съм грешен и недостоеен да приема такава власт!

- О, да бях аз така недостоеен! - отговорил патриархът.

С тези думи той станал и започнал божествената литургия. По време на извършването посветил преподобния Нифонт в степента клирик. След няколко дни го посветил в дяконство и презвитерство. След това го възвел в архиерейски сан при всеобща радост заради такъв пастир, явен от Бога. След поставянето си за епископ, светият прекарал в Александрия три дни, като беседвал с пребъдващите там свети мъже. След това патриархът го отпуснал към неговия престол, като изпратил с него своя архидякон и други свети мъже, за да окаже подobaваща чест. Всички пристигнали в кипърския град Констанция на 4 септември. Пратениците на патриарха му поверили паството и се върнали в Александрия, като славели Бога. А Божият светител Нифонт започнал прилежно да пасе стадото Христово и да се грижи за спасението на вярващите. Бил като баща за вдовици и сираци, безвъзмезден лекар за

болните и благодетел за немошните. При това извършил и различни чудеса, които не е възможно да се изброят. Заради това той бил много любим и почитан от всички. Неуморно и бдително се грижел за паството. Веднъж видял голям етиопец, опрян на жезъл и като че в скръб. Той вървял към града и често почивал по пътя. Светият разбрал, че това е дявол и завикал към него:

- На тебе говоря, скверни, как смееш да идваш тук?

Етиопецът погледнал към него с гняв, като че искал да го погълне, и казал:

- Чух, че си тук и дойдох да съкруша теб и овците ти.

Светият му казал:

- Немошни! Ти сам си победен, а мен ли искаш да победиш? Видях как един подвижник се бореше с вас и тридесет ваши изнемогнаха в борбата с него. Кой няма да се надсмее над вашата немош?

- Не се учудвай на това - казал дяволът, - ако имах предишната сила, нищо не би ми струвало да те съкруша. Но откакто Иисус биде разпнат, аз действително съм немошен.

Светият отговорил:

- И сега, ако се помоля на моя Христос, какво ще стане с теб, безсрамни?

- Зная, че много можеш - казал дяволът, - но не ми прави зло, ще замина от твоя град и повече няма да приближавам до него.

Като видял всичко това, светителят възблагодарил на Бога, че Той го пази и охранява стадото му от лукавия бяс.

След недълго управление на Христовата Църква, свети

Нифонт се приближил до кончината си, за която предумнал три дни по-рано. Тогава при него дошъл свети Атанасий, който преди бил архидякон, а след смъртта на Александър заел престола на Александрийската църква. На него му било възвестено от Бога за близката кончина на свети Нифонт. И той дошъл с целия си клир да се прости за последен път с Божия угодник. Светият го попитал:

- Защо си се потрудил, блажени отче, да дойдеш при мене, грешния човек?

- Разбрах, че утре отиваш в горния Иерусалим - отговорил свети Атанасий - и дойдох да побеседвам с теб. Моля те, когато предстанеш пред Божия престол, помени и мен, за да получа и аз милост от Господа.

- И ти, отче, когато извършваш божествена служба, споменавай моето недостойнство, казал светият.

В същата нощ свети Нифонт дълго се молил за себе си и за своето паство. И ето, явил му се ангел Господен с утешение и известие, че му е приготвен вечен покой. По време на утринната служба той започнал силно да страда от телесна болка, затова казал на ученика си:

- Чедо, постели ми рогозка на земята.

Когато ученикът изпълнил заповедта му, той легнал съвсем болен. С настъпването на деня дошъл Атанасий Велики, седнал до него и го попитал:

- Отче, има ли за човека някаква полза от болестта, или няма?

Светият отвърнал:

- Както златото, когато го нагриват, се очиства от ръждата, така и човек, когато боледува, се очиства от греховете си.

След това помълчал малко, заплакал, а после се усмихнал и лицето му просветнало.

- Приветствам ви, свети ангели! - казал.

След известно време отново заговорил:

- Радвайте се, свети мъченици!

И още повече просветляло лицето му. След още малко време казал:

- Благодарим ви, блажени пророци!

Тогава се отворили духовните очи и на свети Атанасий и той видял, че блаженият приветства всички ликове на светите, всеки поотделно. После свети Нифонт радостно казал:

- Приветствам вас, свещеници, преподобни и всички светии!
- и замлъкнал.

Скоро пак възкликнал:

- Радвай се, Обрадована, прекрасна моя светлина, моя помощница и моя крепост, прославям Те, Блага, понеже помня милостта и благодатта Ти!

После той замлъкнал, лицето му просветляло като слънце така, че всички присъстващи се ужасили. Усещало се ароматно благоухание и скоро се чул глас от небето, който го призовавал във вечния покой. Така той предал честната си и свята душа в Божиите ръце в 23-ия ден на месец декември. Плач и горчиво ридание огласило целия град. Погребали свети Нифонт с почести в голямата църква "Свети Апостоли", като славели милосърдния към грешниците, дивния сред светите, Отец и Син, и Свети Дух, сега и винаги и во веки веков. Амин.

Страдание на светите десет критски

мъченици (III в.)

Свв. Агатопуст и Василид от светите десет критски мъченици. Фрагмент от стара гръцка икона. Синай, Египет

Бюст на император Деций в Капитолийския музеи

Римският цар Деций назначил на остров Крит за управител съименника си Деций, който бил подобен на него по

жестокостта си, мъчителството и гоненията над християните. Като пристигнал на остров Крит, Деций веднага наредил да заловят всички вярващи в Христа и да ги доведат за мъчение. И започнали да водят при него християни, твърди във вярата, а след много изтезания и мъки ги предавали на различни видове смърт. По това време били доведени при мъчителя десет най-славни мъже. Те били родени в различни градове: в Гортина - Теодул, Саторнин, Евпор, Геласий и Евникиан; от Киос - Зотик; от Епинея - Помпий и Агатоуст, от Кидония - Василид, от Ираклия - Еварест. Всички те еднакво се стремели към вечното небесно блаженство. Застанали пред мъчителя и какви само смели думи не казали, какво мъжество не показали, какви само мъки не изпитали и какви мъчения не победили със своето търпение! Мъчили ги, били ги, влекли ги по земята, били ги с камъни, надсмивали им се, заплювали ги. Тридесет дни те търпели различни поругания. На 23 декември бил назначен съд и когато игемонът седнал, довели за последен съд страдалците, пълни с мъжество и доблест. Игемонът в безумна ярост жадувал да погуби с жестоките си ръце светите мъченици, а те били готови да търпят до последното си издихание. Убиецът игемон погледнал с гняв към тях и казал:

- Що за безумци сте вие, които нито благоразумието, нито времето научи на това, което е полезно?

След това, като помислил, че ги е уплашил с гнева си, прибавил:

- Принесете жертва, а ако ли не, няма да кажа нищо повече, но вие ще узнаете какъв е Деций, комуто не искате да се подчините!

На това мъчениците отговорили:

- Игемоне! Ние вече достатъчно дълго време и със слово, и с

дело ви показахме, че нито на боговете ще принесем жертви, нито на вашето нареждане ще се покорим.

Игемонът ги прекъснал и казал:

- Никак ли не мислите за мъките, нечестивци?

- Ние изобщо не се боим от мъките - отговорили светите, - дори сме ти много благодарни, че ни приготви такова духовно тържество, мъчение за Христа, и ни го предложи.

Игемонът продължил:

- Това не е всичко. Вие ще узнаете силата на великите богове, които безсрамно хулите, като не се срамувате от многото присъстващи премъдри хора, които почитат първия от боговете Дий, а също и Хера, Рея и другите. Сега ще бъдете подложени на такива мъки, че не само ще изчезне мъжеството ви, но и другите, непокорни като вас, ако само се намерят такива, ще се уплашат.

На това твърдите по душа мъже отвърнали:

- Не ни говори, игемоне, за Дий и майка му Рея! Това за нас не е новост - знаем, чували сме от бащите си за произхода, живота и нравите му. Той е бил толкова невъздържан и нечестив, че е прелюбодействал не само с жени, но и с мъже. С чародейство и магьосническа хитрост изменял истинския си вид и приемал друг, за по-голямо и по-голямо прелюбодеяние, и постоянно се осквернявал със срамни дела. Някои, обхванати от същата страст, подражавали на мерзостта му, понеже по-лесно е да се подражава на злото. Провъзгласили го за бог, построили му храмове, започнали да му принасят жертви, та и нему да се струва приятно това, което се искало на тях самите, за да се счита блудът и невъздържанието не само ненавистни, но, уви, да се признават за богоугодни.

Така говорели Божиите угодници, а игемонът се късал от гняв, като чувствал, че те са прави. Народът изпаднал в неистовство и нахвърляйки се върху мъчениците, би ги разкъсал, ако Деций с махване на ръка и с глас не прекратил вълнението и виковете. Като въдворил мълчание, той започнал да обмисля каква жестока смърт да изобрети за мъчениците. По заповед на игемона мъчителите веднага хванали светиите и ги подложили на различни мъки, еднакви по жестокост и мъчителност. Един от тях бил окачен и стърган с железни нокти: от тялото му се късали сухожилията и парчета месо падали на земята. Други били с камъни и с остри колове по ребрата, докато се показали костите. На трети разбивали ставите, като ги удряли с олово, чупели и раздробявали костите им. Всекиго мъчели по различен начин. Даже да се слуша за това е мъчително - толкова жестоко било мъчението! Но мъчениците приемали страданията съвършено спокойно, или, по-правилно е да се каже, претърпявали ги с радост, а на стоящите наоколо изглеждало, че те не толкова страдат от болка, а съжаляват за недостатъчността на мъките и биха желали повече. Всички бързали да ги видят като нещо ново и удивително. И верни и неверни. Едните, като пазели вярата си в тайна, бързали да се удивят на мъжеството на страдалците и чрез това да се утвърдят във вярата, а другите - да се надсмеят и да поругаят търпението на светиите, да гледат и да се наслаждават на страшните им мъки. Те не само че не показвали ни най-малка жалост, но подбуждали игемона и мъчителите към още по-голяма жестокост. Подтикван от тях, игемонът давал заповеди, а мъчителите ги изпълнявали. През това време глашатаят викал:

- Пощадете себе си, покорете се на началниците, принесете жертва на боговете.

Но мъчениците и сред тези жестоки страдания превъзхождали с мъжеството и търпението си всички: и

народа, и глашатая, и мъчителите и самия игемон, а най-много техния княз - сатаната и цялата му сила. Всички мъченици, като че уговорили се помежду си, казвали:

- Ние сме християни, Христова жертва, заклана заради Христа. Ако и десет хиляди пъти е нужно да умрем, ще умрем с радост!

Когато светите мъченици презрели всички мъки, усърдният слуга на сатаната Деций, отчаян от невъзможността да ги убеди да принесат жертва, произнесъл смъртна присъда. Повели светиите на посичане с меч към едно място, недалече от града. Жителите на тази страна го наричали Алония. По пътя страдалците проявили нещо ново и необикновено: във всички мъчения те били единомдушни и единомислени, но преди края започнали да спорят само за това - кой пръв да отиде под меча и да приеме най-рано от всички венец. Но спорът бил прекратен от Теодул - един от светите мъченици, който казал, че ще бъде пръв този, който подложи главата си под меча след всички. Ако види посичането и смъртта на всички свои приятели и не се уплаши, не прояви ни най-малка скръб, не промени дори израза на лицето си, то той наистина ще бъде най-славният подвижник и победител. Всички се съгласили с думите на Теодул. След това запели заедно песен към Бога:

- “Благословен Господ, Който не ни предаде за плячка на техните зъби. Душата ни се избави като птица от примка на ловци: примката се скъса, и ние се избавихме”.

Като стигнали на уговореното място, всеки от тях се помолил така:

- Прости, Господи, на Твоите раби и приеми проливането на кръвта ни за нас, за нашите сродници и приятели и за цялото Отечество. Нека те да се освободят от мрака на незнанието и

да прозрат християнската вяра, да познаят Тебе, Истинската Светлина, Вечния Цар!

След молитвата започнали да посичат светите им глави, а душите им с радост възхождали към Христа Бога. След посичането, когато мъчителите си отишли, някои от християните събрали телата на мъчениците и ги погребали с чест.

След като преминало гонението, когато отново възсияло благочестието, блаженият Павел, епископ на град Гортина, пристигнал в Константинопол и изпросил позволение да пренесе телата на светиите от Алония, където били погребани, в Гортина. Той отишъл в Алония заедно с множество християни, някои от които присъствали на страданията на светиите. Разкопали лежащата върху тях земя и намерили по Божия воля телата им неповредени и цели. Пренесли ги със слава за защита и помощ на всички нуждаещи се. По техните молитви да се сподобим и ние да станем участници на приготвените за тях небесни блага по благодатта и човеколюбието на нашия Господ Иисус Христос, на Когото, заедно с Отца и Светия Дух, чест и слава во веки. Амин.

Тропарь мученикам, иже в Крите

глас 3

Многочудный Крит почтѣм,/ процвѣтшій честныя цветы,/ Христо́вы бѣсеры,/ мучеников сораслѣных,/ дѣсять бо суть числѣм, блаженнии,/ ѿже весь ѿдольскій наро́д посрамѣша,// тѣмже и венцы́ приѣша, доблѣдущнии.

Кондак мученикам, иже в Крите

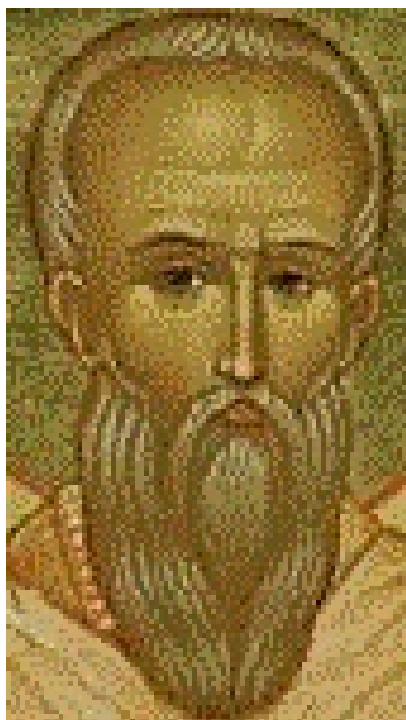
глас 4

Денница возсия́ мучеников/ честное страдальчество

предозаряющее нам в вертёпе раждаемаго:// Егóже Дéва
безсéменно родí.

*(Възсия звездата на честното страдание на мъчениците,
предозаряваща Раждания в пещера, Когото Дева безсеменно
роди.)*

В памет на свети Павел, епископ Неокесарийски (IV в.)

Светият наш отец Павел, епископ Неокесарийски, дотолкова се прославил с добродетелите си, че името му станало известно на Ликий, който царувал тогава в Никомидия. Ликий започнал жестоко гонение срещу християните и изискал да доведат свети Павел при него. Когато пратениците представили светеца пред съда на царя, преди всичко се опитали да му подействат със заплахи, като го измъчвали с глад, а след това започнали да го бият. Светият мъжествено претърпял това и всички се удивлявали на търпението му. После го подложили на друго изтезание: един ковач поставил нажежен железен обръч върху дланите на светеца, стегнали със скоби двете му ръце и ги държали така, докато желязото изстинало. От това жилите на ръцете му се свили и умъртвили, така че пръстите му не могли вече нито да се свиват, нито да се изправят. След това вързали преподобния и го отвели към брега на река Ефрат. Там го затворили в тъмница.

Когато императорът Константин Велики оставил Рим и окончателно се възцарил на Изток, в указ по този случай

изразил желание всички негови поданици да бъдат християни. На всички, които били в изгнание или заточение заради името Христово, била дарувана свобода и всеки се върнал в родното си място. Тогава и светият наш отец Павел, също пуснат на свобода, заел отново светителския си престол и просиял с благочестие, както и преди, когато още бил отшелник. Той присъствал заедно с останалите 318 свети отци на Първия Вселенски Събор в Никея. Свети Павел там бил един от онези, които носели на тялото си раните на Господа Иисуса: от присъстващите на Събора отци някои били лишени от ръце, други от уши, трети от носове, четвърти от очи, или имали някаква друга повреда по тялото. Едни претърпели заради Христа бой, чупене на кости, смазване на ставите, други понесли изгаряне и стъргане на тялото. Сред тях и блаженият Павел бил добродетелен страдалец за Христовата вяра, тъй като имал по себе си белези от бой с пръчки, а светите му ръце били изгорени и не можел да си служи с тях. Съборът бил свикан против еретика Арий, който бил предаден от Божествения съд на проклетие. След събора светите отци се представили пред царя. Блаженият цар Константин взел ръцете на свети Павел и като ги целунал, допрял ги до очите си и до тялото си и казал:

- Велика радост за нас е да приветстваме този, който така пострада за Христос, нашия Бог, и да целуваме неговите изгорени ръце.

Блаженият Павел се завърнал в своя град на светителската катедра и след много години управление на паството, с мир преминал при Господа.

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_link1_}}

